

RETRATS DEL NATURAL
MARIA DASCA BATALLA
PROFESSORA I INVESTIGADORA D'ESTUDIS CATALANS A HARVARD

(159)

ARXIU MARIA DASCA

Ensenyar per millorar el món

TONI VALL
BARCELONA

El 31 d'agost va ser el primer dia de classe del nou curs d'estudis catalans a la Universitat de Harvard. A pesar de l'experiència acumulada, dels anys de docència i de rodatge, la Maria Dasca estava nerviosa. No ho pot evitar. Els primers dies són els primers dies, la litúrgia del contacte inicial, les cares desconegudes, el neguit de saber amb què i amb qui et trobaràs.

Un nerviosisme lògic, esclar, gens excepcional, tampoc per a una catalana de Valls, que ja està familiaritzada a donar classes en una de les universitats més prestigioses del món. Conversem per Skype uns quants dies abans de començar el curs. Després d'unes vacances a Barcelona, ja està instal·lada i preparant el temari i les classes. Està contenta amb la imminència del nou curs i també per afrontar de nou aquest repte permanent que per a ella és ser professora: "Per molt que tinguis una formació sòlida i estiguis molt preparada, el dia a dia sempre és imprevisible, sempre et proposa estímuls nous i especials". La paraula *mestre* li fa respecte perquè li sona a *referent* i pensa en el pòsit que són capaces

de deixar les persones que contribueixen a engrandir-te, a fer-te més savi, més ple, més feliç: "Ensenyar és el resultat d'un procés molt lent que requereix molta preparació, dedicació, tenacitat i paciència", relata. El procés que ha seguit la Maria és apassionant. Val la pena conèixer-lo.

Els orígens de tot s'han de buscar en la seva irrefrenable afició lectora, que la va encaminar sense dubtes cap als estudis de lletres. "Llegir és un acte solitari, però quan pots explicar de què va i tot allò que has après es converteix en un acte social extraordinari". S'enrecorda de l'impacte que li va produir l'encontre amb Dostoievski, i també el de Pla i Rodoreda, autors, tots ells, després molt presents en el seu trajecte. Es va decidir per la carrera de filologia catalana.

Recerca a París i Londres

Va ser important, cabdal, la decisió de continuar els estudis i fer el doctorat, ja que la va impulsar a fer estades de recerca a París i Londres. Això li va permetre familiaritzar-se amb diferents sistemes d'ensenyament i, esclar, amb les seves llengües i cultures, un aprenentatge molt rellevant arribat el moment d'esdevenir, el 2007, professora d'estudis catalans a la Sorbona de París, on es va estar tres anys com a docent i dos com a investigadora,

Lectora Dostoievski, Pla i Rodoreda van ser alguns dels autors que la van impactar

Experiència Ensenyar català als Estats Units va ser una vivència xocant

gràcies a una beca de recerca. Destaca com a molt enriquidora la coneixença en profunditat de la realitat educativa, social i política francesa: va coincidir amb els anys del mandat de Nicolas Sarkozy i de forta contestació contra les seves polítiques educatives.

Fer les Amèriques

Una nova beca de recerca l'encamina després fins a la universitat americana de Brown, on s'està un any també com a professora de català, una experiència força més xocant que l'anterior en tots els aspectes, tant laboral –universitat privada, cultura i llengua anglosaxona i no romànica– com d'infraestructura –visat de treball, assegurança i allotjament–. I com que a la Maria li agraden els canvis de rumb al llarg del recorregut, arriba el moment de tornar momentàniament a casa, a la Universitat Pompeu Fabra, també com a professora d'estudis catalans però aquest cop dins la branca de traducció. "De la mateixa manera que no és el mateix ensenyar *La plaça del Diamant* a un estudiant de català que a un d'anglès, tampoc és el mateix ensenyar-la a un de filologia que a un de traducció": interessant reflexió per entendre la personalitat i els matisos de l'ofici de la Maria, que amb el pas dels anys va agafant cada vegada més importància.

L'última baula –per ara– del recorregut és la del moment present, la de Harvard. L'estada a Brown se li va fer curta i va quedar-se amb ganes d'una experiència americana més llarga. I n'està contentíssima! El sistema educatiu americà, a més de contenir les classes ordinàries d'un curs concret, permet l'ampliació d'estudis i la creació de classes i cursos a demanda. Els estudiants estableixen així itineraris personals molt desitjats i molt engrescadors tant per a ells com per als professors: "Cada any passen coses noves, puc organitzar nous cursos però també activitats culturals i acadèmiques que contribueixen a crear comunitat i context, a millorar el fons de l'ensenyament".

Exemples? Un curs de Barcelona i la cultura catalana, un sobre Miquel Bauçà, una activitat amb Jordi Savall... I un repte per a aquest curs: un viatge a Barcelona que permetrà als seus alumnes trencar amb la distància respecte a allò que estan estudiant.

La Maria Dasca està molt contenta. Valora molt l'entusiasme que es respira a la universitat americana i el valor que es dona a la feina, que compensa l'excés de pressió i de competitivitat. Ensenyar és per a ella un valor en si mateix, una forma de vida i d'enriquiment personal. De millorar el món, en fi. ■